

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
provincie.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

RABO Zwolle 39 73 41 121

Stichting Faunabeheereenheid Overijssel
De heer H.G. van Koot
Postbus 645
7400 AP DEVENTER

Inlichtingen bij

hr. A.G. van der Wal
telefoon 038 499 76 96
fax 038 425 75 00
AG.vd.Wal@overijssel.nl

Projectnummer

Betreft: ontheffingaanvraag artikel 3.26 lid 3 Wet natuurbescherming voor wilde zwijnen

Datum
20.11.2018
Kenmerk
2018/0511487
Pagina
1
Uw brief
Uw kenmerk

Geachte heer Van Koot,

Op 9 november 2018 hebben wij uw verzoek namens de Stichting Faunabeheereenheid Overijssel ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.26 lid 3 van de Wet natuurbescherming (Wnb).¹

U vraagt om ontheffing te verlenen voor het doden van wilde zwijnen met gebruikmaking van het geweer vanaf 1 uur voor zonsopkomst én vanaf zonsondergang tot 24:00 uur 's nachts ter voorkoming van schade aan gewassen, ter voorkoming van schade aan veehouderijen door de verspreiding van de Afrikaanse Varkenspest en vanwege de verkeersveiligheid. U vraagt ook ontheffing aan voor het gebruik van het geweer op gronden niet zijnde een jachtveld op grond van artikel 3.26 lid 3 van de Wnb.

Deze ontheffing is een aanvulling op de aanwijzing (ex. artikel 67 Flora- en faunawet) van 17 februari 2004 voor het schieten van wilde zwijnen.² Het is de wens van de FBE om met deze aanvulling de twee bestaande aanwijzingen (West-Overijssel³ en Oost-Overijssel⁴) wat uitvoeringswijze betreft gelijk te trekken.⁵ Het gebied waar ontheffing voor wordt verzocht, betreft het grondgebied van de volgende Overijsselse gemeenten: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De ontheffing wordt voor onbepaalde duur aangevraagd.

Hieronder leest u ons besluit op de aanvraag, en onze toelichting op dit besluit. Op de besluitvorming zijn de bepalingen van hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing.

¹ Ons kenmerk: 2018/0511474

² Ons kenmerk: LNL/2004/163

³ Ons kenmerk: 2008/0153497

⁴ Ons kenmerk: LNL/2004/163

⁵ *Evaluatie Faunabeheer Overijssel, Provinciaal faunabeleid en de (vertaling naar de) uitvoering*, 13 februari 2018; kenmerk 2018/0226835 (blz. 33)

Bijlagen

Datum verzending

Besluit

Wij verlenen hierbij ontheffing⁶ aan de Stichting Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) voor:

- het doden van wilde zwijnen (*Sus scrofa*) met het geweer 1 uur voor zonsopkomst én vanaf zonsondergang tot 24:00 uur, ook op gronden niet zijnde een jachtveld, op het grondgebied van de volgende zestien gemeenten: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 1 (overwegingen) weergegeven. De ontheffing wordt verleend voor onbepaalde tijd.

Voorschriften

1. Stichting Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) is als ontheffinghouder verantwoordelijk voor het gebruik van de ontheffing en de naleving van de voorschriften waaronder zij is verleend. De verantwoordelijkheid van de FBE laat onverlet dat de ontheffinggebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van deze ontheffing.
2. De FBE kan via de Wildbeheereenheid (WBE) jacht(akte)houders, schriftelijk machtigen tot gebruik van de ontheffing. De WBE handelt in deze op gezag van de FBE.
3. De FBE dient ervoor te zorgen dat de feitelijke gebruiker van de ontheffing een kopie van de machtiging van de FBE, een (digitaal) kopie van de door de FBE gewaarmerkte voorschriften van de ontheffing, en de jachtakte bij zich heeft.
4. Bij bijzondere weersomstandigheden kunnen Gedeputeerde Staten ingevolge artikel 3.22 lid 4 Wnb besluiten om de schadebestrijding op te schorten.
5. Binnen 12 uur dient bij het meldpunt van provincie Overijssel te worden aangegeven wie wilde zwijnen heeft gedood en waar en wanneer op grond van dit besluit (E-mail: meldpunt@overijssel.nl; telefoonnummer: 038 425 24 23, t.a.v. **de heer H.L. van Gerrevink**).
6. In de Natura 2000-gebieden Engbertsdijkvenen en de Sallandse Heuvelrug mag geen gebruik gemaakt worden van deze ontheffing.
7. De FBE moet ervoor zorgen dat de jachtaktehouders meewerken aan het monitoringsonderzoek voor wilde zwijnen. Zij dienen hiertoe van elk geschoten Wild zwijn een bloedmonster te (laten) nemen. Dit dient te worden geanalyseerd door *Wageningen Bioveterinary Research in Lelystad*.⁷

⁶ Wij verlenen ontheffing op grond van artikel 3.26 lid 3 van de Wnb:

- de verbodsbepalingen in artikel 3.10 lid 1 van de Wnb;
- de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met het Besluit natuurbescherming artikel 3.16 lid 1 sub a;
- de verbodsbepaling in artikel 3.26 lid 1 sub b.

⁷ Voor vragen kunt u zich wenden tot de afdeling Dispatching Service Unit (DSU) van 'Wageningen Bioveterinary Research in Lelystad', op werkdagen van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.30 uur. Telefoon: 0320-238302, e-mail: dsu.bvr@wur.nl. (zie ook: <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/Bioveterinary-Research/Diagnostiek.htm>)

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

2

8. De FBE moet ervoor zorgen dat het nemen van bloedmonsters op een door de provincie Overijssel voorgeschreven wijze uitgevoerd wordt, en dat het uitgevoerd wordt door personen die de provincie Overijssel heeft aangeschreven.
9. Van deze ontheffing mag een uur voor zonsopkomst én vanaf zonsondergang tot 24:00 uur 's nachts gebruik gemaakt worden.
10. Indien lokvoer uitgelegd wordt, mag dit alleen 'mais' zijn, en er mag slechts een geringe hoeveelheid lokvoer gebruikt worden (in totaal maximaal 500 gram).
11. Een persoon die in het bezit is van een in Nederland gehaald certificaat "gekwalificeerd persoon", dient na afschot van het wilde zwijn, tijdens het ontweiden, te beoordelen of er sprake is van besmettelijke dierziekten zoals de Afrikaanse Varkenspest.
12. In het geval een wild zwijn tekenen vertoont van de Afrikaanse Varkenspest, mag het dier niet meer verplaatst worden én dient per ommegaande met de volgende twee instanties contact opgenomen te worden:

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

3

- a. met de NVWA landelijk meldpunt dierziekten, tel. 045-546 31 88;
- b. het meldpunt van de provincie Overijssel: E-mail: meldpunt@overijssel.nl; telefoonnummer: 038 425 24 23, t.a.v. **de heer H.L. van Gerrevink**.

Rapportageverplichtingen

13. De FBE houdt in het Faunaregistratiesysteem (FRS) per WBE bij, welke machtigingen verleend en ingetrokken zijn.
14. De FBE moet ervoor zorgen dat de wildbeheereenheden alle doorgeschreven ontheffingen tot en met het gebruik van de ontheffing in het Faunaregistratiesysteem (FRS) registreren.
15. De FBE dient elk jaar **voor 15 september** schriftelijk opgave te doen (aan de provincie Overijssel t.a.v. het team PD-vergunningen) van hetgeen met behulp van deze ontheffing is opgespoord, bemachtigd en gedood (aantallen, locaties en data).
16. De FBE moet ervoor zorgen dat binnen 24 uur het gebruik van de ontheffing wordt gerapporteerd in het FRS.
17. De FBE moet ervoor zorgen dat binnen 24 uur in het FRS de volgende zaken geregistreerd worden:
 - a. hoeveel wilde zwijnen geschoten zijn;
 - b. hoeveel (niet geschoten) wilde zwijnen tijdens het gebruik van de ontheffing geteld werden.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag geen leges verschuldigd.

Tot slot

Heeft u nog vragen naar aanleiding van deze beslissing, dan kunt u bellen met de heer A. van der Wal op telefoonnummer 038 499 76 96.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

4

Bijlagen:

Bijlage 1	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 2	Plattegrond werkgebied van de handeling
Bijlage 3	Schadecijfers

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- de volgende zestien gemeenten:
Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.
- de Faunabescherming,
- de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging,
- de NOJG,
- BIJ-12, Faunafonds in Utrecht, en,
- de politie 'Eenheid Oost-Nederland'.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

5

Overwegingen bij het besluit

Bijlage 1

Deze ontheffing bestaat uit het besluit, de voorschriften en de overwegingen. In deze bijlage zijn de overwegingen opgenomen. Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing

- A1.1 Omschrijving handeling
- A1.2 Andere getroffen preventieve maatregelen
- A1.3 Gegevens over (dreigende) schade
- A1.4 Wettelijk belang van de handeling
- A1.5 Verzoek tot ontheffing
- A1.6 Periode
- A1.7 Onderliggende documenten
- A1.8 Aanvullende gegevens

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

6

A2 Bevoegdheid

- A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

A3 Procedure

A4 Toetsingskader

- A4.1 Wettelijke regels
- A4.2 Provinciaal beleid

B TOETSING

B1 Inhoudelijke beoordeling

- B1.1 Uitgangspunten aanvraag
- B1.2 Toetsing (dreigende) overlast en schade
- B1.3 Toetsing treffen van preventieve maatregelen
- B1.4 Toetsing gunstige staat van instandhouding
- B1.5 Toetsing provinciaal beleid
- B1.6 Toetsing gebruikte middelen, installaties en methoden, en tijd en plaats
- B1.7 Toetsing aan wettelijk belang
- B1.8 Eindconclusie toetsing
- B1.9 Zorgplicht blijft altijd gelden

C SLOTCONCLUSIE

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing

A1.1 Omschrijving handeling

De Faunabeheereenheid Overijssel heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend.

De ontheffing is verzocht voor het doden van wilde zwijnen met gebruikmaking van het geweer 1 uur voor zonsopkomst én vanaf zonsondergang tot 24:00 uur ter voorkoming van schade aan gewassen, ter voorkoming van schade aan veehouderijen door de verspreiding van de Afrikaanse Varkenspest en vanwege de verkeersveiligheid. Het gebied waar ontheffing voor wordt verzocht, betreft het grondgebied van de volgende Overijsselse gemeenten: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. De ontheffing wordt voor onbepaalde duur aangevraagd.

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

7

De handeling van het schieten van zwijnen kan op vier verschillende manieren gebeuren:

1. vanuit een hoogzit of verhoogde locatie;
2. via de methode 'bersen' (hierbij wordt het zwijn sluipend benaderd);
3. vanuit of vanaf een stilstaande auto;

Op een plek in de nabijheid van een hoogzit of verhoogde locatie kan gebruik gemaakt worden van kleine hoeveelheden voer (mais) om de zwijnen naar die plek te lokken (lokvoer). Het artikel 3.32 eerste lid Wnb geeft aan dat het verboden is wilde zwijnen 'bij te voeren'. Uit de Memorie van toelichting bij de wet blijkt dat bijvoeren het volgende betekent: "in die mate bijvoeren dat het de stand van de populatie bevordert". Dat betekent dat gebruik van voer in kleine hoeveelheden om tellingen te kunnen verrichten of om afschot te kunnen plegen niet als bijvoeren wordt beschouwd.⁸ Uit de memorie van toelichting op de wet blijkt ook dat het gebruik van lokvoer niet gezien wordt als bijvoeren. Dat is gewoon toegestaan. Daarvoor hoeft dus ook geen ontheffing verleend te worden.⁹

Wilde zwijnen worden alleen geschoten met geweren met ten minste één getrokken loop en kogelpatronen van een kaliber van ten minste 6,5 millimeter voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 2.200 Joule op 100 meter afstand van de loopmond bedraagt.¹⁰

In Overijssel zijn enkele populaties van wilde zwijnen aanwezig. De aangetroffen exemplaren zijn rondzwervende of ontsnapte dieren. De wilde zwijnen die in Overijssel aangetroffen worden zijn afkomstig uit populaties uit het grensgebied in Duitsland, uit de grensstreek met Gelderland of van de Veluwe.¹¹

⁸ Regels ter bescherming van de natuur, Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 348, nr. 3, (blz. 274)

⁹ Regels ter bescherming van de natuur, Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 348, nr. 3, (blz. 274)

¹⁰ Bnb artikel 3.15 lid 1b

¹¹ Faunabeheerplan Overijssel 204-2019 (blz. 132)

Ons *Kader Faunabeheerplan 2019-2024* gaat uit van het voorkomen van schade waarbij de landbouwschade beperkt moet worden tot maximaal het niveau van 2014.¹² Dit is dus een schadegestuurd beheer van wilde zwijnen.

In het rapport *Evaluatie Faunabeheer Overijssel* van 13 februari 2018 staat de volgende aanbeveling van de FBE aan de provincie:

- Integreer de huidige twee opdrachten/aanwijzingen voor wilde zwijnen.¹³

Jachthouders en jachtaktehouders hebben nu al toestemming voor het doden van wilde zwijnen in hun jachtveld. Deze toestemming bestaat uit een aanwijzing (ex. artikel 67 Flora- en faunawet) van 17 februari 2004 voor het schieten van wilde zwijnen op het grondgebied van de volgende Overijsselse gemeenten: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.¹⁴ Deze aanwijzing staat alleen toe dat er in de dagperiode geschoten wordt. Daarnaast is er de ontheffing (ex. artikel 68 Flora- en faunawet) van 4 juni 2015 waarmee wilde zwijnen geschoten mogen worden in een zone van vijf kilometer rondom Engbertsdijkerven. Met deze ontheffing mag er op agrarische percelen geschoten worden met het geweer met restlichtversterker tussen zonsondergang en zonsopkomst.¹⁵

Met de bestaande aanwijzing van 17 februari 2004 mogen wilde zwijnen alleen in de dagperiode afgeschoten worden. Volgens de Faunabeheereenheid is het praktisch onmogelijk om wilde zwijnen overdag te doden. Het blijkt dat de dieren zich overdag in natuurgebieden ophouden, en 's nachts gaan foerageren in de omliggende agrarische gebieden. Het blijkt dat het Wild zwijn moeilijk waarneembaar en benaderbaar is.¹⁶

Vanwege deze nachtelijke leefwijze is het noodzakelijk om ook in de schemeruren op de schadepercelen wilde zwijnen te kunnen schieten. Daarmee kan effectief belangrijke schade aan gewassen en veehouderijen bestreden worden en kunnen aanrijdingen voorkomen worden. In de schemerperiode 1 uur voor zonsopkomst en in de periode na zonsondergang tot twaalf uur 's nachts is er bij volle maan vaak voldoende licht om zonder hulpmiddelen, zoals bv. een restlichtversterker, zwijnen te kunnen schieten. In perioden waarbij de maan 's nachts voldoende licht geeft, is het dus voor schadebestrijders goed mogelijk om ook in de donkerdere uren een zwijn met het geweer te doden. Indien het te donker is en de jager een zwijn niet goed onder schot kan krijgen wordt er niet geschoten.

Het is mogelijk dat wilde zwijnen zich bevinden op gronden niet zijnde een jachtveld. Artikel 3.26 lid 1 onder b van de Wnb geeft aan dat het verboden is het geweer te gebruiken op gronden die geen jachtveld zijn. U vraagt daarom ook ontheffing aan voor het gebruik van het geweer op grond van artikel 3.26 lid 3 van de Wnb.

¹² *Kader Faunabeheerplan 2019-2024*, versie 2018-04-van 24 april 2018; kenmerk 2018/0226835 (blz. 21)

¹³ *Evaluatie Faunabeheer Overijssel, Provinciaal faunabeleid en de (vertaling naar de) uitvoering*, 13 februari 2018; kenmerk 2018/0226835 (blz. 12)

¹⁴ Ons kenmerk: LNL/2002/2832

¹⁵ Ons kenmerk: 2015/0159420

¹⁶ *Faunabeheerplan Overijssel 204-2019* (blz. 136)

A1.2 Andere getroffen preventieve maatregelen

De wetgever heeft in artikel 3.18 eerste lid in overeenstemming met artikel 3.10 tweede lid in combinatie met artikel 3.8 vijfde lid sub a van de Wet natuurbescherming aangegeven dat Gedeputeerde Staten een opdracht kunnen verlenen van het verbod op het doden van wilde zwijnen *in de dagperiode*, mits er geen *andere bevredigende oplossing* bestaat ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen en/of veehouderijen en/of vanwege de verkeersveiligheid.

In de *Handreiking Faunaschade* van BIJ12-Faunafonds staan preventieve middelen opgesomd die genomen kunnen worden ter bestrijding van schade door wilde zwijnen. Voorbeelden zijn geurstoffen, gaasraster, elektrisch draadraster, emeltbestrijding en het gebruik van het geweer. Op bladzijde 27 wordt bijvoorbeeld aangegeven aan welke vereisten een gaasraster voor wilde zwijnen moet voldoen.

Het treffen van preventieve maatregelen, zoals het plaatsen van afrastering langs wegen en schadegevoelige percelen is vanwege de rondtrekkende aard van wilde zwijnen niet mogelijk. De werende middelen zijn praktisch gezien niet overal toepasbaar of effectief. Mede gelet op de kosten kunnen rasters gezien de grote weglengte en de grote lengte van de schadepercelen, niet als bevredigende alternatieven worden beschouwd.¹⁷ Bovendien beperkt de plaatsing van rasters de mogelijkheid tot uitwisseling van andere dieren tussen de verschillende kerngebieden in Overijssel. Dit laatste is in strijd met de doelstellingen voor het Nationaal Natuurnetwerk om uitwisseling van deelpopulaties mogelijk te maken. Door deskundigen wordt, vooral bij drukkere wegen, getwijfeld aan de effectiviteit van wildspiegels.¹⁸

In specifieke individuele gevallen kan het plaatsen van een afrastering een oplossing bieden bij het tegengaan van schade aan kapitaal intensieve gewassen.¹⁹ Echter gezien het oppervlakte van agrarische percelen met kwetsbare gewassen in oostelijk Overijssel is het afrasteren van die percelen onwenselijk (om eerder genoemde redenen) en bedrijfseconomisch niet haalbaar.

Andere preventieve maatregelen bieden alleen een oplossing in combinatie met afrastering.²⁰ Alternatieve maatregelen zoals wildreflectoren en waarschuwingsfluiten blijken weinig tot geen effect te hebben bij het voorkomen van aanrijdingen.²¹

Als eerste hebben wij op 5 februari 2004 een aanwijzingsbesluit (ex artikel 67 Flora- en faunawet) genomen voor het doden van wilde zwijnen in de Overijsselse gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Van de aanwijzing mag alleen in de dagperiode gebruik gemaakt worden.

Als tweede heeft op 20 oktober 2008 Gedeputeerde Staten van Overijssel een aanwijzingsbesluit (ex artikel 67 Flora- en faunawet) genomen voor het doden van wilde zwijnen in de Overijsselse gemeenten Raalte, Zwolle, Olst-Wijhe, Dalfsen, Deventer, Kampen, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland. Van deze aanwijzing mag 1 uur voor zonsopkomst én vanaf zonsondergang tot 24:00 uur gebruik gemaakt worden.

¹⁷ Aan een wildwaarschuwingssysteem zit een behoorlijke kostenpost. In Overijssel kost het wildwaarschuwingssysteem € 280.000,- plus € 7.000,- per jaar voor beheer en onderhoud.

¹⁸ Klop, E., *Oorzaken van aanrijdingen met groot wild in Overijssel*, 18 september 2009, en *Leidraad voor het Beheer van Reeën*, Vereniging "Het Reewild", 2007

¹⁹ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/module-wild-zwijn/>

²⁰ Handreiking Faunaschade van BIJ12-Faunafonds (blz 19)

²¹ Groot Bruinderink G.W.T.A., e.a., *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra-rapport 2026, 2010, (blz. 30)

Tot slot hebben wij op 4 juni 2015 een ontheffing (ex. artikel 68 Flora- en faunawet) verleend waarmee wilde zwijnen geschoten mogen worden in een zone van vijf kilometer rondom Engbertsdijkerven. Met deze ontheffing mag er op agrarische percelen geschoten worden met het geweer met een restlichtversterker tussen zonsondergang en zonsopkomst. Alle drie besluiten zijn genomen om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen. De twee aanwijzingen zijn daarnaast ook genomen om de verkeersveiligheid te bevorderen en de verspreiding van ziektes te voorkomen.

A1.3 Gegevens over (dreigende) schade

Schade aan gewassen

De wetgever heeft in artikel 3.8 lid 5 sub b2° Wnb het voorkomen van 'ernstige schade aan gewassen' als belang opgenomen waarvoor een opdracht verleend kan worden. Daarnaast kan voor de periode vóór zonsopkomst en na zonsondergang een ontheffing verleend worden (artikel 3.26 lid 3 Wnb). Voor het begrip 'ernstige schade aan gewassen' hanteert de provincie een drempel van € 250,— per geval.^{22 23}

Uit schadecijfers van BIJ12-Faunafonds blijkt dat wilde zwijnen belangrijke schade aan gewassen kunnen veroorzaken. Zelfs één wild zwijn kan in korte tijd al grote schade aan landbouwgewassen aanrichten. In de onderstaande tabel zijn de schadebedragen aan gewassen door wilde zwijnen per jaar in Overijssel weergegeven.

Jaar	Getaxeerde schade in Overijssel
2014	€ 9.118,00
2015	€ 3.100,00
2016	— ²⁴
2017	€ 12.314,00
2018	€ 2.572,00

Bron: Schadegegevens B12-Faunafonds (2018 is tot september)

De getaxeerde schadebedragen betreffen schade aan aardappelen, maïs en grasland. De drempelwaarde van € 250,— per geval werd iedere keer overschreden.

²² Op bladzijde 13 van het document Handreiking onderdeel Schadebestrijding en faunabeheer uit 2017, dat binnen de provincie gebruikt wordt voor het beoordelen van het verzoek om een ontheffing, staat dat de provincie 250,- Euro hanteert. Deze handreiking vervangt onze Nota Beleidsregels Faunabeheer Provincie Overijssel 2014. Bij de overgang van de Flora- en faunawet naar de Wet natuurbescherming zijn wij beleidsneutraal overgegaan. Dit komt overeen met het bedrag van 250,- Euro dat als drempel (eigen risico) wordt gehanteerd bij tegemoetkoming faunaschade. Zie ook: Artikel 6.4 lid 2 van de *Beleidsregel Natuur Overijssel 2017*, Provinciaal Blad nr. 7018 van 30 december 2016.

²³ De Afdeling heeft zich over het begrip 'belangrijke schade' uitgelaten in een uitspraak van 11 april 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:1196). Er wordt aan het vereiste van belangrijke schade voldaan, als is gebleken van een concrete dreiging van belangrijke schade. GS hebben een zekere beoordelingsruimte bij de invulling van het begrip 'belangrijke schade' en bij het bepalen of er sprake is van een concrete dreiging daarvan.

²⁴ In 2016 zijn wel veel schademeldingen gedaan, maar is geen aanvraag om een tegemoetkoming in de schade bij BIJ12 gedaan. Zie ook Bijlage 3: schadegegevens. Bron: FBE Overijssel.

De bovenstaande schadebedragen werden getaxeerd in de gemeenten Twenterand, Tubbergen en Haaksbergen (zie Bijlage 3). Zwijnen komen vooral voor in de grensstreken nabij Engbertdijksveen, Enschede en Haaksbergen, en op de Sallandse Heuvelrug. Incidenteel worden elders in door de provincie waarnemingen gemeld.²⁵

Op zoektochten naar voedsel kunnen zwijnen grote afstanden afleggen tot wel vijftien kilometer.²⁶

Schade aan veehouderijen

Op 13 september 2018 is Afrikaanse varkenspest (AVP) vastgesteld bij wilde zwijnen in de Belgische provincie Luxemburg. AVP is een ernstige besmettelijke virusinfectie bij varkens (inclusief wilde zwijnen) die vaak tot sterfte leidt. De ziekte is op basis van Europese regelgeving bestrijdingsplichtig.²⁷ AVP verspreidt zich direct door contact tussen varkens en zwijnen en indirect via met virus verontreinigd materiaal, zoals transportmiddelen en mest. Het virus kan ook worden overgebracht door het voeren van besmet varkensvlees en andere varkensproducten. Het voeren van deze producten (swillvoeding) is in de Europese Unie (EU) verboden. Introducties worden echter wel geweten aan het illegaal voeren van varkens met deze producten. Er is geen vaccin tegen AVP beschikbaar.²⁸

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

11

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit geeft in haar kamerbrief van 24 september 2018 aan dat het verloop van de epidemie in de afgelopen maanden, waarbij de besmetting van wilde zwijnen in België een onverwachte en zorgwekkende ontwikkeling is. Daarom blijft het van groot belang dat maatregelen worden getroffen om de kans op introductie zo klein mogelijk te maken, en om goed voorbereid te zijn op de bestrijding als een besmetting van wilde zwijnen of uitbraak onder gehouden varkens onverhoopt toch plaatsvindt.²⁹

De minister geeft aan dat de kans dat de AVP zich in Nederland verspreid door menselijk handelen door de deskundigengroep dierziekten ingeschat wordt als 'klein tot medium'.³⁰

De gevolgen van een uitbraak van AVP zijn, blijkens de voorbeelden in andere Europese lidstaten in Oost-Europa heel groot.³¹ De gevolgen zijn te vergelijken met de uitbraak van de Klassieke Varkenspest die in 1997 uitbrak. In totaal moesten tijdens de varkenscrisis in Nederland ruim 9,6 miljoen varkens worden afgemaakt.³² Met de bestrijding van de klassieke varkenspest is in de jaren 1997 t/m 1999, in totaal circa 3 miljard gulden gemoeid geweest.³³

Verkeersveiligheid

Het aantal aanrijdingen met wilde zwijnen is beperkt tot enkele gevallen per jaar, maar neemt de laatste jaren wel iets toe tot vier aanrijdingen in 2017.

²⁵ Bron: NDFF, tot 10 oktober 2017, waarnemingen levende exemplaren

²⁶ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

²⁷ Richtlijn 2002/60/EC

²⁸ Kamerbrief inzake Afrikaanse Varkenspest van 24 september 2018, kenmerk DGAN-DAD / 18245897

²⁹ Kamerbrief inzake Afrikaanse Varkenspest van 24 september 2018, kenmerk DGAN-DAD / 18245897

³⁰ Kamerbrief inzake Afrikaanse Varkenspest van 24 september 2018, kenmerk DGAN-DAD / 18245897

³¹ Kamerbrief inzake Afrikaanse Varkenspest van 24 september 2018, kenmerk DGAN-DAD / 18245897

³² <https://retro.nrc.nl/W2/Lab/Voedingsschandalen/varkens.html>

³³ Kamerbrief van de minister van LNV over de varkenspest van 22 september 1999, kenmerk 25 229 en 26 800 XIV, nr. 56 (blz. 2)

Jaar	aantal
2014	1
2015	3
2016	3
2017	4
2018	1

Bron: BOA Registratie Systeem (2018 is tot september)

De aanrijdingen vinden vooral in Twente plaats.³⁴ Een aanrijding met een Wild zwijn leidt vaak tot aanzienlijke schade aan het voertuig en risico op persoonlijk letsel of overlijden.³⁵ De materiële schade die aanrijdingen veroorzaken werd in 2014 geschat op gemiddeld €2.500 per aanrijding.³⁶

Er is een relatie tussen de dichtheid van het aantal wilde zwijnen in een gebied en het aantal aanrijdingen (meer zwijnen = meer aanrijdingen).³⁷

Aanrijdingen zijn voor de wilde zwijnen meestal dodelijk, maar soms is het dier gewond en wordt een jager met een hond ingezet om het gewonde dier op te sporen en uit het lijden te verlossen.³⁸ Dit laatste is mogelijk met de 'valwild aanwijzing' van de provincie Overijssel.³⁹

Een wild zwijn is een nacht- en schemerdier. Op zoektochten naar voedsel kan het dier vanuit zijn dagverblijfplaats 's nachts grote afstanden afleggen tot wel vijftien kilometer,⁴⁰ waarbij verkeerswegen overgestoken worden.

A1.4 Wettelijk belang van de handeling

De voorgenomen handelingen zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van artikel 3.10 tweede lid sub b jo. artikel 3.8 vijfde lid sub b2° van de Wnb:

- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

Specifiek ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen.

Ook zijn de voorgenomen handelingen volgens de aanvraag nodig in het belang van artikel 3.10 tweede lid sub b jo. artikel 3.8 vijfde lid sub b3° van de Wnb:

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Specifiek in het belang van de openbare veiligheid, daaronder vallend 'verkeersveiligheid'.⁴¹

³⁴ Bron: BOA Registratie Systeem

³⁵ Guldemon A., e.a., *Wilde zwijnen op de weg in Nederland*, 2015 (blz. 22 e.v.)

³⁶ Guldemon A., e.a., *Wilde zwijnen op de weg in Nederland*, 2015 (blz. 22 e.v.)

³⁷ Groot Bruinderink G.W.T.A., e.a., *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra-rapport 2026, 2010, (blz. 27)

³⁸ Guldemon A., e.a., *Wilde zwijnen op de weg in Nederland*, 2015 (blz. 22)

³⁹ Aanwijzingsbesluit Flora- en faunawet artikel 67 'valwild', van 26 september 2014; kenmerk 2014/0268788

⁴⁰ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

A1.5 Verzoek tot ontheffing

U verzoekt een ontheffing die het mogelijk maakt om wilde zwijnen opzettelijk te doden⁴² met behulp van het geweer,⁴³ in de nachtelijke uren (1 uur voor zonsopkomst én vanaf zonsondergang tot 24:00 uur).⁴⁴ In het werkgebied van de volgende gemeenten: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

A1.6 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd.

A1.7 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten van belang:

- *Kader Faunabeheerplan 2019-2024*, versie 2018-04, 24 april 2018; kenmerk 2018/0226835
- *Evaluatie Faunabeheer Overijssel, Provinciaal faunabeleid en de (vertaling naar de) uitvoering*, 13 februari 2018; kenmerk 2018/0226835
- Aanwijzing (ex. artikel 67 Flora- en faunawet) van 17 februari 2004 voor het schieten van wilde zwijnen in oostelijk Overijssel; kenmerk LNL/2004/163
- Aanwijzing (ex. artikel 67 Flora- en faunawet) van 28 oktober 2008 voor het schieten van wilde zwijnen in westelijk Overijssel; kenmerk LNL/2004/163

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

13

A1.8 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op vrijdag 9 november 2018 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handeling vindt plaats op het grondgebied van Overijssel. De handeling valt niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming.⁴⁵ In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

⁴¹ De voorzieningenrechter van de Rechtbank In Zwolle heeft op 26 april 2004 geoordeeld dat onder het begrip 'openbare veiligheid' als bedoeld in artikel 68 eerste lid onder a, van de Flora- en faunawet mede de verkeersveiligheid kan worden verstaan. Op 17 november 2004 (zaaknummer 200403676/1) heeft de Raad van State beaamd dat de voorzieningenrechter terecht en op goede gronden overwogen heeft dat onder het begrip 'openbare veiligheid' mede de verkeersveiligheid kan worden verstaan.

⁴² Art. 3.10, eerste lid, sub a

⁴³ Art. 3.25, eerste lid

⁴⁴ Wnb Art. 3.26, tweede lid sub a jo. Bnb art. 3.16 lid 1 sub a

⁴⁵ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

A3.1 Relevante overige besluiten

Uw project vindt binnen de invloedsfeer van een Natura 2000-gebied plaats. Het is niet uit te sluiten dat dit project tevens effecten heeft op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied. In uw aanvraag geeft u hierover geen informatie. Wij wijzen u erop dat u mogelijk ook een vergunning nodig heeft als negatieve effecten op deze doelstellingen niet zijn uit te sluiten (Wnb, art. 2.7). Wij zijn ook voor dat onderdeel bevoegd. Als u denkt dat u ook een vergunning Wnb nodig heeft kunt u contact met ons opnemen (natuurtelefoon 038 499 76 20).

A4 Toetsingskader

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de *Wet natuurbescherming*. Ook het *Besluit natuurbescherming*⁴⁶ en (soms) de *Regeling natuurbescherming*⁴⁷ zijn voor de toetsing relevant. Daarnaast zijn voor de beoordeling van belang ons document *Handreiking onderdeel Schadebestrijding en faunabeheer* uit 2017, dat we binnen de organisatie gebruiken voor het beoordelen van het verzoek om een opdracht. Deze handreiking vervangt onze Nota Beleidsregels Faunabeheer Provincie Overijssel 2014.⁴⁸ Ten slotte wordt ook ons *Kader Faunabeheerplan 2019-2024* gebruikt voor het beoordelen van het verzoek om een ontheffing.⁴⁹

De Wet natuurbescherming biedt een passieve bescherming aan dier- en plantensoorten. Deze bescherming komt tot uitdrukking in een algemeen landelijk verbodsstelsel. Wilde zwijnen behoren tot de in Nederland in het wild levend dieren, en vallen onder de bescherming van de Wnb. Alle vogelsoorten vallen via de Vogelrichtlijn onder de bescherming van artikel 3.1 en 3.2 Wnb. Habitatrichtlijnsoorten vallen onder de bescherming van artikel 3.5 en 3.6 van de Wnb. Diersoorten die niet onder de voorgenoemde artikelen beschermd worden, maar toch bescherming van de Wnb genieten staan in de bijlage van de wet die behoort bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a van de Wnb. In artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a van de Wnb staat dat het verboden is in het wild levende zoogdieren, amfibieën en reptielen die in de bijlage Wnb staan opzettelijk te doden of te vangen.

Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van één of meer van de verboden. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien:

1. er geen andere bevredigende oplossing bestaat; en,
2. voor Vogelrichtlijn soorten: *de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort;*
en voor andere diersoorten: *er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties*

⁴⁶ Titel 3.3 Besluit natuurbescherming

⁴⁷ Art. 3.22 eerste lid Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

⁴⁸ Bij de overgang van de Flora- en faunawet naar de Wet natuurbescherming zijn wij beleidsneutraal overgegaan.

⁴⁹ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-van 24 april 2018 kenmerk 2018/0226835

van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;

en zij nodig is voor Vogelrichtlijn vogels:

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

en voor Habitatrichtlijn dieren:

Datum
20.11.2018
Kenmerk
2018/0511487
Pagina
15

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, re populatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

Voor de 'andere soorten' zoals bedoeld in paragraaf 3.3 Wnb gelden naast de 5 bovengenoemde belangen, ook deze acht belangen.

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

In artikel 3.18 Wnb staat dat Gedeputeerde staten aan faunabeheereenheden of wilbbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht kunnen geven om, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens 3.10 eerste lid (opzettelijk doden of vangen) de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van soorten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid Wnb, te beperken als dat nodig is om de onderscheidenlijke redenen, genoemd in artikel 3.10 tweede lid en artikel 3.8 vijfde lid Wnb. Onder de Flora- en faunawet was dit een 'aanwijzing'.

De 'soorten' zoals bedoeld in artikel 3.10 eerste lid Wnb worden genoemd in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het Wild zwijn staat in bijlage A van de Wet natuurbescherming.

In artikel 3.25 van de Wet natuurbescherming staat dat bij het geven van een opdracht of ontheffing de middelen aangewezen moeten worden die voor het vangen en doden van dieren mogen worden gebruikt. Het geweer is een dodingsmiddel.

Datum
20.11.2018
Kenmerk
2018/0511487
Pagina
16

De Wet natuurbescherming geeft in artikel 3.26 eerste lid onder d3° aan dat voor de uitvoering van een opdracht ex. artikel 3.18 het geweer gebruikt mag worden. Het is volgens het Besluit natuurbescherming artikel 3.16 eerste lid onder a verboden een geweer ter uitoefening van de opdracht te gebruiken 'voor zonsopkomst en na zonsondergang'. De Wet natuurbescherming geeft in artikel 3.26 derde lid aan dat Gedeputeerde staten een *ontheffing* van dit verbod kunnen verlenen indien ook rekening wordt gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu.

Het is niet verboden voor de jager om dieren als bedoeld in artikel 3.10 eerste lid onderdeel a onder zich te hebben, te vervoeren of te verhandelen.⁵⁰

Het artikel 3.32 eerste lid Wnb geeft aan dat het verboden is wilde zwijnen 'bij te voeren'. Uit de Memorie van toelichting bij de wet blijkt dat bijvoeren het volgende betekent: "in die mate bijvoeren dat het de stand van de populatie bevordert". Dat betekent dat gebruik van voer in kleine hoeveelheden om tellingen te kunnen verrichten of om afschot te kunnen plegen niet wordt beschouwd als bijvoeren.⁵¹

Uit de memorie van toelichting op de wet blijkt ook dat het gebruik van lokvoer niet gezien wordt als bijvoeren, waarvoor dan ook geen ontheffing verleend hoeft te worden.⁵²

A4.2 Provinciaal beleid

Tot 1 januari 2017 golden de *Beleidsregels Faunabeheer Provincie Overijssel 2014* op basis van de Flora- en faunawet. Deze beleidsregels zijn ingetrokken in verband met het van kracht worden van de Wet natuurbescherming.⁵³ Op het punt van Faunabeheer zijn wij beleidsneutraal overgegaan, en het bestaande beleid zoals dat gold onder de Flora- en faunawet wordt voortgezet. Dat blijkt ook uit ons document '*Handreiking onderdeel*

⁵⁰ Zie *Regeling natuurbescherming* artikel 3.22 eerste lid in samenwerking met het *Besluit natuurbescherming* artikel 3.25

⁵¹ Regels ter bescherming van de natuur, Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 348, nr. 3, (blz. 274)

⁵² Regels ter bescherming van de natuur, Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 348, nr. 3, (blz. 274)

⁵³ Provincie Overijssel Vaststelling hoofdstuk 7 Omgevingsverordening Overijssel 2009, Provinciaal blad, Nr. 7082, 30 december 2016

Schadebestrijding en faunabeheer dat we binnen de organisatie gebruiken voor de beoordeling van ontheffingaanvragen zoals deze.

In onze *Handreiking onderdeel Schadebestrijding en faunabeheer* staat op bladzijde 13:

“Verkeersveiligheid, vallend binnen het begrip openbare veiligheid, kan in het geding komen wanneer grotere dieren wegen oversteken. Relevante soorten zijn Damhert, Edelhert, Wild zwijn en Ree. Onder meer vanwege verkeersveiligheid kan ontheffing c.q. aanwijzing worden afgegeven voor afschot van deze dieren. ”

Ons *Kader Faunabeheerplan 2019-2024* wordt ook gebruikt voor het beoordelen van het verzoek om een ontheffing.⁵⁴ Het Kader voor het nieuwe Faunabeheerplan concretiseert het bestaande beleid. In het kader staat op bladzijde 21 over het Wild zwijn het volgende:

Wild zwijn

Beoogd resultaat:

- Voorkomen schade.
- Beperken landbouwschade tot maximaal niveau 2014
- Voorkomen schade aan flora en fauna.
- Voorkomen risico's volksgezondheid, ook het risico van dierziekten.
- Voorkomen aanrijdingen (verkeersveiligheid).
- Voorkomen onnodig lijden van dieren.

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

17

B TOETSING

B1 Inhoudelijke beoordeling

B1.1 Uitgangspunten aanvraag

Een Wild zwijn wordt in de schemer en nachtperiode actief. In gebieden waar het dier niet geschoten wordt is het ook in de dagperiode actief. In een omgeving waar op zwijnen gejaagd wordt, zoals Overijssel, rust het zwijn in de dagperiode in natuurlijke gebieden met dichte dekking.⁵⁵ Het dier bouwt daar een dagrustplaats. Foerageren doet het dier in de schemer en de nacht. Wilde zwijnen zijn omnivoren. Het dieet bestaat voornamelijk uit plantaardig voedsel zoals eikels, kastanjes, gras, knollen, wortels en truffels, vruchten, bessen en groene plantendelen. Maar ook dierlijk voedsel zoals aas, regenwormen, insectenlarven, amfibieën, vogels en kleine knaagdieren eten ze. Meestal wroeten ze met hun snuit in de bodem om naar voedsel te zoeken. Voedsel onder de grond kunnen ze op geur vinden.⁵⁶

De voortplantingsperiode van wilde zwijnen valt in november-januari. Na een draagtijd van vier maanden worden in april-mei gemiddeld 7 biggen geboren. Vrouwtjes zijn meestal in hun tweede jaar geslachtsrijp, mannetjes in hun vierde of vijfde jaar. Wilde zwijnen worden acht tot tien jaar oud.⁵⁷

De voortplanting van wilde zwijnen is echter sterk afhankelijk van de voedselsituatie. Na extreem goede mastjaren (jaar waarin bomen meer vrucht geven) worden de eerste biggen al in december of januari geboren. In dergelijke jaren werpen de meeste zwijnen hun jongen al

⁵⁴ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-van 24 april 2018 kenmerk 2018/0226835

⁵⁵ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

⁵⁶ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

⁵⁷ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

in maart en april en wordt ook nog een aantal in de zomer en nazomer geboren. In deze extreem goede jaren krijgt een deel van de eenjarige dieren (overlopers) ook al biggen en werpt een beperkt aantal zeugen zelfs twee keer. Gemiddeld worden in een goed jaar per worp vijf biggen groot gebracht.⁵⁸

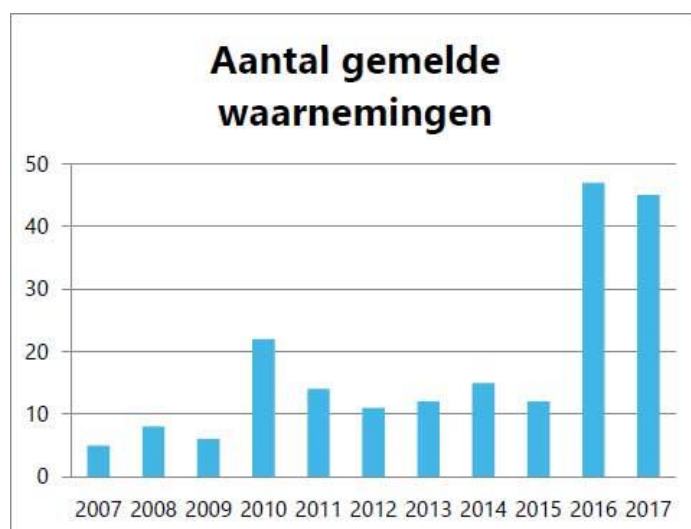
Van 2013 tot en met 2017 zijn het goede 'mastjaren'⁵⁹ geweest. Hierdoor is er veel voedsel beschikbaar geweest voor wilde zwijnen. Uit onderzoek blijkt dat daardoor op de Veluwe sinds 2013 is het aantal zwijnen sterk is opgelopen en in 2017 de stand van het recordjaar 2008 bereikt had.⁶⁰

Wilde zwijnen zijn niet territoriaal. Wel markeren geslachtsrijpe mannetjes hun leefgebied door met hun vacht langs bomen te schuren. Soms zijn tandinslagen in de schors te zien. Ze hebben wel een redelijk vast leefgebied.⁶¹

In Nederland leven populaties wilde zwijnen in begrensde leefgebieden op de Veluwe in Gelderland, in het Meinweggebied en Meerlebroek beide in Limburg. Verspreid komen zwijnen ook buiten die drie gebieden voor, waaronder ook in de provincie Overijssel.

In Duitsland leven populaties wilde zwijnen langs het gehele grensgebied met Nederland. Hierdoor is het mogelijk dat wilde zwijnen uit Duitsland in Overijssel voorkomen. Ook uit de Veluwe kunnen wilde zwijnen naar Overijssel komen. Met name in tijden van hoge dichtheden zullen zich grootschalige verplaatsingen voordoen.

In Overijssel komen wilde zwijnen in ieder geval vanaf 2007 vooral in oostelijk Overijssel regelmatig voor en het aantal waarnemingen neemt jaarlijks toe (figuur 1).

Figuur 1 Aantal waarnemingen van wild zwijn per jaar in Overijssel ⁶²

Zwijnen komen in grotere aantallen vooral voor in de grensstreken nabij Engbertsdijkswenen, Enschede en Haaksbergen en in kleiner aantal op de Sallandse Heuvelrug (figuur 2).

⁵⁸ <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=18156>

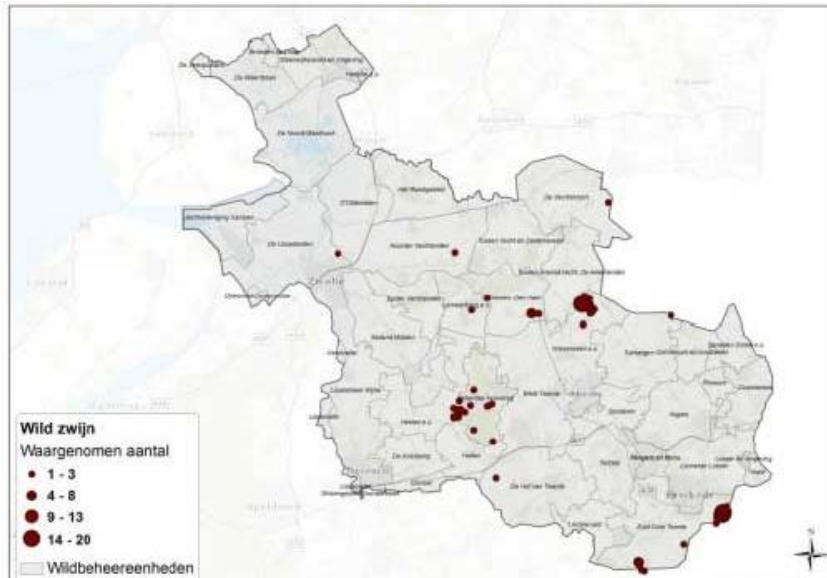
⁵⁹ Een mastjaar is in de bosbouw, het natuurbeheer en in de jacht een benaming voor een jaar waarin bomen en planten veel meer vrucht dragen dan gemiddeld.

⁶⁰ <https://www.wur.nl/nl/nieuws/4-miljoen-kilo-eikels-weinig-beukenootjes-en-zeer-veel-wilde-zwijnen-op-Veluwe.htm>

⁶¹ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

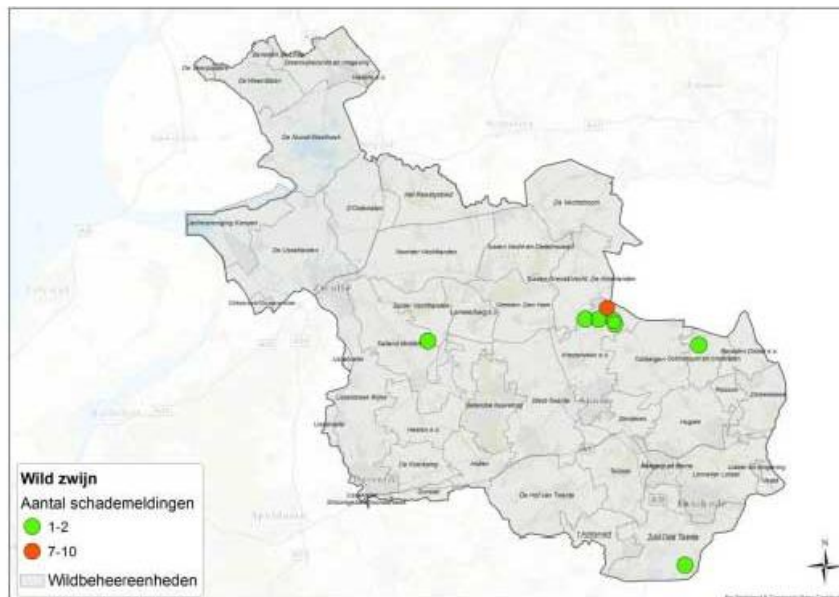
⁶² Bron: NDFF, gegevens tot 10 oktober 2017, waarnemingen levende exemplaren, sporen, uitwerpselen

Incidenteel worden elders in de provincie waarnemingen gemeld.

Figuur 2: Verspreiding van wilde zwijnen in Overijssel in de periode 2007-2017 ⁶³

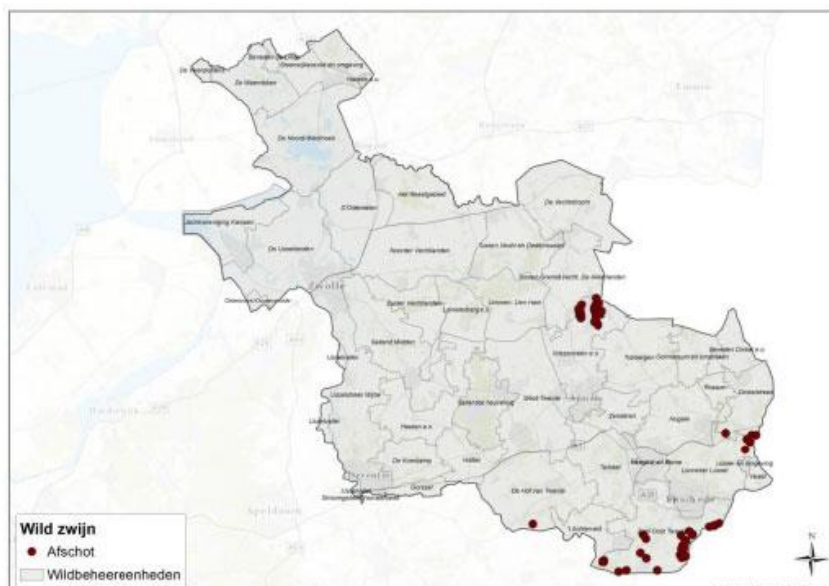
Schademeldingen van gewasschade worden vooral in Twente gedaan, en een enkele keer in Salland. Zie onderstaande figuur 3.

Figuur 3: Ruimtelijke verspreiding van aanvragen tegemoetkoming faunaschade veroorzaakt door wild zwijn over de provincie Overijssel (2010-2017) (gegevens BIJ12-Faunafonds).

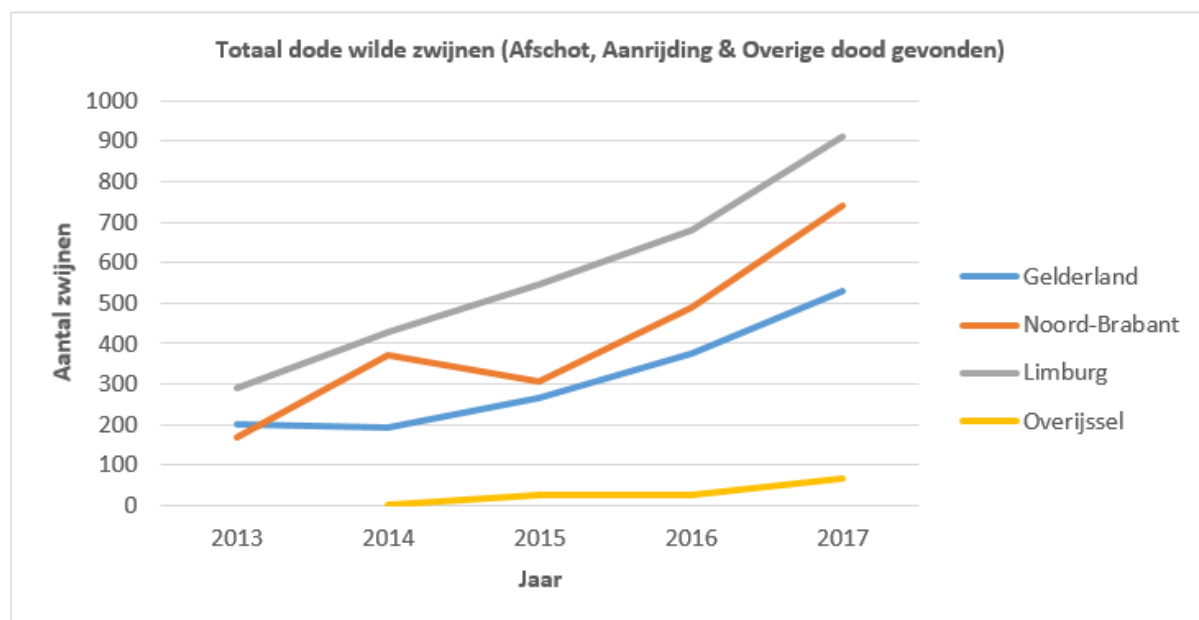
Wilde zwijnen worden met behulp van de vigerende aanwijzingen en ontheffing vooral in het oosten van de provincie geschoten.

⁶³ Bron: NDFF, tot 10 oktober 2017, waarnemingen levende exemplaren

Figuur 4. Verspreiding van afschot wild zwijn in de provincie Overijssel over de periode 2013-2017 ⁶⁴

In de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, waar wilde zwijnen buiten de leefgebieden (Veluwe en Meinweg) voorkomen, is de afgelopen jaren een forse stijging in aantallen geschoten, aangereden en dood gevonden wilde zwijnen zichtbaar. In 5 jaar tijd zijn de populaties binnen Gelderland, Noord-Brabant en Limburg met ongeveer 250-450% gestegen. (zie figuur 5)

Figuur 5. Totaal aantal dode zwijnen (Afschot, aanrijding en overig dood gevonden) ⁶⁵

⁶⁴ gegevens FBE/FRS 18 november 2017, 2017 onvolledig; een stip kan meerdere exemplaren representeren

⁶⁵ gegevens FBE/FRS en BRS van 2013 t/m 2017

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

20

In vergelijking met de andere provincies staat Overijssel aan het begin van de populatiecurve. De afgelopen jaren zien we het aantal meldingen van zwijnen toenemen. Dit is terug te zien in het aantal dode zwijnen.

In 2017 werden in Overijssel met behulp van de vigerende aanwijzingen en ontheffing in totaal 59 wilde zwijnen geschoten.⁶⁶

Conclusie

Uit bovenstaande data blijkt dat indien de omstandigheden geschikt zijn, door het grote reproductievermogen de zwijnenstand in korte tijd explosief kan toenemen. Ook blijkt dat het aantal waarnemingen van wilde zwijnen in Overijssel de laatste twee jaar toeneemt. De waarnemingen worden vooral in Twente gedaan langs de grens met Duitsland, en gegroepeerd rond de bekende natuurgebieden zoals Haaksbergervveen, Witte Veen en Engbertsdijksvennen. De schademeldingen en het aantal geschoten dieren laten een vergelijkbare ruimtelijke spreiding in Twente zien.

Wilde zwijnen foerageren voornamelijk 's nachts in het landbouwgebied en verblijven overdag in het natuurgebied. Voor het effectief bestrijden van belangrijke schade aan gewassen is het daarom noodzakelijk ook 's nachts op de schadepercelen wilde zwijnen te kunnen schieten.

Een wild zwijn is een nacht- en schemerdier. Op zoektochten naar voedsel kan het dier vanuit zijn dagverblijfplaats 's nachts grote afstanden afleggen tot wel vijftien kilometer,⁶⁷ waarbij ook verkeerswegen overgestoken worden. Het wilde zwijn komt verspreid over het oostelijk deel van Overijssel voor (zie figuur 2), en langs de gehele Duitse grens. Door de foerageerrange van 15 kilometer vormt het wilde zwijn een gevaar voor de verkeersveiligheid, en is ernstige schade aan landbouw en veeteelt mogelijk in de volgende zestien gemeenten: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hardenberg, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Ommen, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden

B1.2 Toetsing (dreigende) belangrijke schade en verkeersveiligheid

De belangen waaronder Gedeputeerde Staten een ontheffing kunnen verlenen voor het doden van het Wild zwijn met behulp van het geweer staan in:

- artikel 3.10, tweede lid sub b jo. artikel 3.8 vijfde lid sub b2° van de Wnb; én,
- artikel 3.10, tweede lid sub b jo. artikel 3.8 vijfde lid sub b3° van de Wnb.

De belangen zijn:

- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.
Specifiek ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen.

én,

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
Specifiek in het belang van de openbare veiligheid, daaronder vallend 'verkeersveiligheid'

⁶⁶ gegevens FBE/FRS 2017

⁶⁷ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

Wij kunnen pas een ontheffing verlenen indien er (dreigende) ernstige schade aan gewassen en/of veehouderijen is, en/of er een gevaar voor de verkeersveiligheid is.

De schadebedragen aan gewasschade door zwijnen werden getaxeerd in de gemeenten Twenterand, Tubbergen en Haaksbergen (zie bijlage III). Zwijnen komen vooral voor in de grensstreken nabij Engbertdijksveen, Enschede, Haaksbergen en op de Sallandse Heuvelrug en verder incidenteel voor (zie figuur 2). Op zoektochten naar voedsel kunnen zwijnen grote afstanden afleggen tot wel vijftien kilometer.⁶⁸ Als we daarbij kijken naar de schadelocaties en de verblijfplaatsen van de zwijnen dan is dreigende ernstige gewasschade in alle zestien aangevraagde gemeenten in oostelijk Overijssel aannemelijk. Schade aan agrarische gewassen is in Overijssel voldoende aangetoond (zie § A1.3).⁶⁹

Dreigende ernstige schade aan varkenshouderijen in Overijssel door de Afrikaanse Varkenspest is voldoende aangetoond (zie § A1.3).⁷⁰

Bij een aanrijding met een wild zwijn is de verkeersveiligheid in het geding. Er zijn in het verleden in Overijssel al aanrijdingen met wilde zwijnen geweest. Er is door onderzoekers een relatie aangetoond tussen de dichtheid van het voorkomen van wilde zwijnen en het optreden van aanrijdingen. Het reguleren van de populatieomvang is dan ook noodzakelijk om aanrijdingen met wilde zwijnen te voorkomen. Hierdoor wordt ook onnodig lijden van het wilde zwijn als gevolg van aanrijdingen voorkomen. Op zoektochten naar voedsel kunnen zwijnen grote afstanden afleggen tot wel vijftien kilometer,⁷¹ daarbij worden ook verkeerswegen overgestoken. Dat de verkeersveiligheid in het geding is, is volgens ons voldoende aangetoond (zie § A1.3).

Dreigende ernstige schade aan agrarische gewassen en/of veehouderijen, en een gevaar voor de openbare veiligheid achten wij daarom aannemelijk.

B1.3 Toetsing treffen van preventieve maatregelen

Het treffen van preventieve maatregelen, zoals het plaatsen van afrastering langs wegen en schadegevoelige percelen is vanwege de rondtrekkende aard van wilde zwijnen niet mogelijk (zie § A1.2). De werende middelen zijn praktisch gezien niet overal toepasbaar of effectief. Mede gelet op de kosten kunnen rasters gezien de grote weglengte en de grote lengte van de schadepercelen, niet als bevredigende alternatieven worden beschouwd. Bovendien beperkt de plaatsing van rasters de mogelijkheid tot uitwisseling van andere dieren tussen de verschillende kerngebieden in Overijssel. Dit laatste is in strijd met de doelstellingen voor het Natuurnetwerk Nederland om uitwisseling van deelpopulaties mogelijk te maken.

In specifieke individuele gevallen kan het plaatsen van een afrastering een oplossing bieden bij het tegengaan van schade aan kapitaal intensieve gewassen.⁷² Echter gezien het oppervlakte van agrarische percelen met kwetsbare gewassen in oostelijk Overijssel is het afrasteren van die percelen onwenselijk (om eerder genoemde redenen) en bedrijfseconomisch niet haalbaar.

Ook blijkt uit onderzoek dat andere alternatieve maatregelen zoals wildreflectoren en waarschuwingsfluiten weinig tot geen effect te hebben bij het voorkomen van aanrijdingen.⁷³

⁶⁸ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

⁶⁹ Dataset Schadegegevens B12-Faunafonds

⁷⁰ Kamerbrief inzake Afrikaanse Varkenspest van 24 september 2018, kenmerk DGAN-DAD / 18245897

⁷¹ <http://www.zoogdiervereniging.nl/het-wild-zwijn-sus-scrofa>

⁷² <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/module-wild-zwijn/>

⁷³ Groot Bruinderink G.W.T.A., e.a., *Factoren bij aanrijdingen met wilde hoefdieren op de Veluwe*, Alterra-rapport 2026, 2010, (blz. 30)

Voor de aanvraag voor een ontheffing voor het schieten van wilde zwijnen in de nachtperiode rondom Engbertsdijkerven⁷⁴ heeft de FBE in 2014 verschillende jachthouders en uit de WBE Vriezenveen gevraagd aan te geven welke preventieve maatregelen al dan niet getroffen zijn, waarom deze al dan niet getroffen zijn, en waarom het gebruik van de vigerende aanwijzing destijds onvoldoende was. De jachthouders geven aan dat schrikpoppen en geurvlaggen geplaatst zijn, mensenhaar verspreid is, lampen geplaatst zijn en dat men in de nachtelijke uren radio's liet spelen. Dit is gebeurd op percelen met pas ingezaaide maïsland, tarwe en grasland en langs de bosrand. Deze maatregelen hadden echter geen effect; schade ontstond toch nog.⁷⁵

Meerdere malen is in de ochtenduren geprobeerd vanuit verschillende hoogzitten wilde zwijnen te schieten. Zonder resultaat. Volgens de jachthouders verschijnen de zwijnen nagenoeg niet bij daglicht op de velden waar de gewasschade aangericht worden.⁷⁶

Wij achten het aannemelijk dat het treffen van preventieve middelen voldoende uitgenut is, en sommige andere maatregelen niet effectief zijn, en dat maatregelen zoals het plaatsen van afrastering onwenselijk en/of te duur zijn.

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

23

B1.4 Toetsing gunstige staat van instandhouding

Het Wild zwijn is geen Rode Lijst-soort. Het ministerie heeft gesteld dat er in Nederland drie leefgebieden voor wilde zwijnen zijn, op de Veluwe en in Limburg de Meinweg en Meerlebroek.⁷⁷ In Overijssel streven wij volgens ons *Kader Faunabeheerplan 2019-2024* een 'schadegestuurd' zwijnenbeheer na. Dat houdt in dat we streven om de schade door wilde zwijnen minimaal te houden door schadebeheer en bestrijding.⁷⁸ De gunstige staat van instandhouding van de soort wordt mede gegarandeerd door het voortbestaan van de populaties binnen de drie leefgebieden (Veluwe, Meinweg en Meerlebroek).

B1.5 Toetsing provinciaal beleid

Ons *Kader Faunabeheerplan 2019-2024* wordt ook gebruikt voor het beoordelen van het verzoek om een ontheffing.⁷⁹ Het Kader voor het nieuwe Faunabeheerplan concretiseert het bestaande beleid. In het kader staat op bladzijde 21 over het Wild zwijn het volgende:

Wild zwijn

Beoogd resultaat:

- Voorkomen schade.
- Beperken landbouwschade tot maximaal niveau 2014
- Voorkomen schade aan flora en fauna.
- Voorkomen risico's volksgezondheid, ook het risico van dierziekten.
- Voorkomen aanrijdingen (verkeersveiligheid).
- Voorkomen onnodig lijden van dieren.

Aan de Faunabeheereenheid kunnen ontheffingen van de Wet natuurbescherming worden verleend. Voor de onderbouwing van de aanvraag verwijst de FBE naar het goedgekeurde 'Faunabeheerplan Overijssel'. In het faunabeheerplan zijn de beheermaatregelen per diersoort

⁷⁴ Ons kenmerk: 2015/0159420

⁷⁵ Ons kenmerk: 2015/0137232

⁷⁶ Ons kenmerk: 2015/0137232

⁷⁷ Ministerie LNV, *Plan van aanpak Bestrijding van een besmetting van wilde zwijnen met Afrikaanse varkenspest*, 12 oktober 2018, Bijlage: Toelichting nulstand wilde zwijnen.

⁷⁸ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-van 24 april 2018. Ons kenmerk 2018/0226835

⁷⁹ Kader Faunabeheerplan 2019-2024, versie 2018-04-van 24 april 2018. Ons kenmerk 2018/0226835

in het kader van beheer en schadebestrijding opgenomen. Hoofdstuk 18 van het faunabeheerplan heeft betrekking op wilde zwijnen. Het Faunabeheerplan geeft aan dat het vigerende beheer van de afgelopen beheerplanperiode zal worden voortgezet. De Faunabeheereenheid heeft aangegeven dat het wenst dat de twee bestaande aanwijzingen (west-Overijssel⁸⁰ en oost-Overijssel⁸¹) wat uitvoeringswijze betreft gelijk getrokken worden.⁸²

B1.6 Toetsing gebruikte middelen, installaties en methoden, en tijd en plaats

De aanvrager geeft aan het geweer ook een uur voor zonsopkomst en na zonsondergang tot 24:00 uur te willen gebruiken. De Wet natuurbescherming staat toe dat dit middel en methode gebruikt wordt, en dat Gedeputeerde staten daar een ontheffing voor kunnen verlenen.

Om de stand van het Wilde zwijn in Overijssel beter te kunnen monitoren, dienen de jachthouders met een jachtakte nadat zij gebruik hebben gemaakt van de ontheffing, niet alleen het aantal geschoten dieren in het faunaregistratie systeem (FRS) in te voeren, maar ook het totaal aantal wilde zwijnen (niet het geschoten zwijn(-en)) dat gezien werd tijdens het gebruik van de ontheffing.

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

24

Op een plek in de nabijheid van een hoogzit of verhoogde locatie kan gebruik gemaakt worden van kleine hoeveelheden voer (mais) om de zwijnen naar die plek te lokken (lokvoer). Het artikel 3.32 eerste lid Wnb geeft aan dat het verboden is wilde zwijnen 'bij te voeren'. Uit de Memorie van toelichting bij de wet blijkt dat bijvoeren het volgende betekent: "in die mate bijvoeren dat het de stand van de populatie bevordert". Dat betekent dat gebruik van voer in kleine hoeveelheden om tellingen te kunnen verrichten of om afschot te kunnen plegen niet wordt beschouwd als bijvoeren. Uit de memorie van toelichting op de wet⁸³ blijkt dat het gebruik van lokvoer niet gezien wordt als bijvoeren. Dat is gewoon toegestaan. Daarvoor hoeft dus ook geen ontheffing verleend te worden. Wel nemen wij een voorschrift op om te voorkomen dat bijgevoerd wordt, in plaats van gevoerd om zwijnen te lokken om ze onder schot te kunnen krijgen. Zo mag er enkel mais gebruikt worden als lokvoer, en mag per lokplek slechts een geringe hoeveelheid lokvoer aanwezig zijn (niet meer dan 500 gram op enig moment).

In verband met het voorkomen van de verspreiding van de zeer besmettelijke dierziekte Afrikaanse varkenspest nemen wij in deze ontheffing extra voorschriften op. Zo dient een persoon die in het bezit is van een in Nederland gehaald certificaat "gekwalificeerd persoon" na afschot van het wilde zwijn en tijdens het ontweiden, te beoordelen of er sprake is van besmettelijke dierziekten zoals de Afrikaanse Varkenspest (AVP). Kenmerken van de AVP zijn bijvoorbeeld puntbloedingen op de organen en blauwverkleuring van de huid.⁸⁴

In het geval een wild zwijn tekenen vertoont van de AVP, mag het dier niet meer verplaatst worden, én dient per ommegaande met de volgende twee instanties contact opgenomen te worden:

⁸⁰ Ons kenmerk: 2008/0153497

⁸¹ Ons kenmerk: LNL/2004/163

⁸² *Evaluatie Faunabeheer Overijssel, Provinciaal faunabeleid en de (vertaling naar de) uitvoering*, 13 februari 2018; kenmerk 2018/0226835 (blz. 33)

⁸³ Regels ter bescherming van de natuur, Memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 348, nr. 3, (blz. 274)

⁸⁴ <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/Biovetinary-Research/Dierziekten/Virusziekten/Afrikaanse-varkenspest-2.htm>

- a. met de NVWA landelijk meldpunt dierziekten, tel. 045-546 31 88;
- b. het meldpunt van de provincie Overijssel: E-mail: meldpunt@overijssel.nl; telefoonnummer: 038 425 24 23. T.a.v. de heer H. van Gerrevink.

Uit overwegingen van betrouwbaarheid en continuïteit dient het bloedmonster dat genomen wordt nadat een wild zwijn geschoten is, op een door de provincie Overijssel voorgeschreven wijze uitgevoerd te worden, en dient genomen te worden door de provincie Overijssel aangeschreven personen. Deze maatregel is mede ingegeven door de dreiging van AVP.

Het is mogelijk dat wilde zwijnen zich bevinden op gronden niet zijnde een jachtveld. Artikel 3.26 lid 1 sub b van de Wnb geeft aan dat het in beginsel verboden is het geweer te gebruiken op gronden die geen jachtveld zijn. Op grond van artikel 3.26 lid 3 van de Wnb kunnen wij echter ontheffing verlenen van dat verbod. Om effectief gebruik te kunnen maken van het geweer verlenen wij daarom ook ontheffing van het verbod om het geweer te gebruiken op gronden die geen jachtveld zijn.

Natuurlijk dient voor het betreden van gronden van derden eerst de toestemming van de grondgebruiker en/of de grondeigenaar verkregen te worden.

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

25

B1.7 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, (ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, en in het belang van de openbare veiligheid, daaronder vallend 'verkeersveiligheid'), zoals weergegeven in de aanvraag de bijgevoegde stukken en de gegevens die in de overweging staan, voldoende is aangetoond.

In de gemeenten waarvoor de ontheffing aangevraagd is, liggen enkele beschermde gebieden. Dit zijn zogenaamde "vogelrichtlijn- en habitatrichtlijngebied" die in het kader van de Natura 2000 regeling aangewezen zijn (Engbertsdijkswenen en Sallandse Heuvelrug). Voordat een handeling kan plaatsvinden dient er getoetst te worden of, in de vogelrichtlijn- en habitatrichtlijngebieden, de activiteiten die uit de ontheffing voortvloeien, kunnen leiden tot significante verstoring van de kwalificerende vogel- en/of diersoorten.

Het afschot *buiten* Natura-2000 gebieden vindt al vele jaren plaats. Het is niet aannemelijk gezien het geringe aantal schoten, en de spreiding in ruimte en tijd, dat eventuele verstoringen significante effecten hebben op de doelstellingen van de gebieden. Hiervan is in het verleden althans niets gebleken.

Afschot van wilde zwijnen vindt met behulp van de vigerende aanwijzingen en ontheffing alleen plaats buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden Engbertsdijkswenen en Sallandse Heuvelrug, daarom mag met deze ontheffing ook niet binnen de begrenzing van de Natura-2000 gebieden Engbertsdijkswenen en Sallandse Heuvelrug geschoten worden.

Het is niet aannemelijk dat in Natura-2000 gebieden die alleen habitatgebied zijn eventuele verstoringen significante effecten hebben op de doelstellingen van de gebieden.

B1.8 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor wilde zwijnen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort wordt niet aangetast.

B1.9 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb.⁸⁵ De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Ook dient eenieder bij het gebruik van middelen voor het vangen en doden van dieren te voorkomen dat het dier onnodig lijdt⁸⁶.

C Slotconclusie

De ontheffing kan verleend worden omdat (mogelijke) ernstige schade door wilde zwijnen aan gewassen en veehouderijen duidelijk is aangetoond, de openbare veiligheid (verkeersveiligheid) in het geding is, de wettelijk vereiste preventieve maatregelen voldoende uitgenut zijn en niet effectief genoeg gebleken zijn. Bovendien loopt de gunstige staat van instandhouding van het Wild zwijn geen gevaar.

Aan de ontheffing zijn voorwaarden verbonden.

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

26

⁸⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid

⁸⁶ Art. 3.24, eerste lid

BIJLAGE 2. Gemeenten in Overijssel waar de ontheffing betrekking op heeft

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

27

BIJLAGE 3. Schadecijfers

jaarconstatering dier		gewas	taxbedrag_diersoort		woonplaats	provincie
2014	wild zwijn	aardappel	€ 3.612		7675 TB	Bruinehaar
2014	wild zwijn	mais snijmais	€ 1.344		7675 TB	Bruinehaar
2014	wild zwijn	grasland, blijvend	€ 250		7679 TD	Langeveen
2014	wild zwijn	mais snijmais	€ 448		7675 TB	Bruinehaar
2014	wild zwijn	grasland, nieuw ingezaaid	€ 3.464		7675 TB	Bruinehaar
2015	wild zwijn	grasland, nieuw ingezaaid	€ 3.100		7671 PL	Vriezenveen
2017	wild zwijn	mais snijmais	€ 3.388		7675 TA	Bruinehaar
2017	wild zwijn	aardappel	€ 4.662		7675 TA	Bruinehaar
2017	wild zwijn	mais snijmais	€ 2.727		7675 TB	Bruinehaar
2017	wild zwijn	grasland, blijvend	€ 1.537		7481 VK	Haaksbergen
2018	wild zwijn	grasland, blijvend	€ 576		7481 VV	Haaksbergen
2018	wild zwijn	grasland, blijvend	€ 1.160		7481 VM	Haaksbergen
2018	wild zwijn	grasland, blijvend	€ 836		7675 TA	Bruinehaar

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

28

FBE Overijssel				
Bedrijfsmatige schademeldingen wild zwijn (bron Bij12-Faunafonds)				
	minder dan € 250,-	tussen € 250,- en € 600,-	meer dan € 600,-	Onbekend
2014				3
2015		3		7
2016	15	6	3	2
2017	4	15	11	2

Datum

20.11.2018

Kenmerk

2018/0511487

Pagina

29